

Brev till styrgruppen för kyrkohandboksarbetet

19 mars 2015

Undertecknade har utsetts att ingå i musikkommitté för det fortsatta kyrkohandboksarbetet. Detta är i enlighet med minnesanteckningar från möte med representanter i biskopskollegiet 16 oktober 2014:

”För det fortsatta arbetet bör det bildas en musikkommitté med uppdrag att skissa på hur organisationen ska se ut för det fortsatta arbetet med musiken, ge förslag på experter, presentera för biskopsmöte och kyrkostyrelse. [...] För en ny fas i handboksarbete bör man först lägga fast riktlinjerna för processen.”

Vi deltog samtliga i en form av seminarium på Kyrkokansliet den 13 mars. Att detta möte kommit till stånd först efter ett halvt års fördröjning sedan våra tidigare möten med företrädare för biskopsmöte och styrgrupp är självfallet olyckligt då värdefull tid för arbete har förlorats, men gruppen får inleda arbetet under de förutsättningar som nu är. Som flera av oss förklarat även i intervjuer i Kyrkans tidning upplevde vi mötet den 13 mars som ett kraftigt fall tillbaka i processen. Förvirringen kring vårt uppdrag var närmast total och mötet var på väg att upplösas i förtid då diskussionen brutit samman. Handläggaren Ingegerd Sjölin sammanfattade situationen väl då hon poängterade att vi inte kunde gå vidare eftersom musikorganisationerna och handläggarsidan var för sig hade två direkt motstridiga bilder av styrgruppens direktiv för det fortsatta arbetet. Diskussioner fördes också om behov av ett nytt gemensamt möte med styrgruppen för att lösa upp dessa knutar och etablera en gemensam bild av uppdraget.

Efter det för det fortsatta handboksarbetets del misslyckade mötet den 13 mars präglas våra organisationer både av känslor av hopplöshet, stark frustration men också en kvarvarande stark vilja att ta ansvar för att en ny handbok kan hålla åtminstone en adekvat standard för gudstjänstlivet i våra församlingar. För oss alla är frågan om gudstjänstens musik alldeles för central för att ge upp hoppet om att en ny kyrkohandbok på ett eller annat sätt ska kunna färdigställas. Allt annat vore närmast en katastrof för gudstjänstlivet, vår yrkeskår och förtroendet för arbetet vid nationell nivå. Istället för att framföra önskemål om ett nytt möte med styrgruppen vill vi i detta brev poängtera en rad grundförutsättningar som enligt vår bedömning är helt avgörande för det vidare arbetet. Flera av dem diskuterades med både er och biskopsmötet under hösten och finns i minnesanteckningarna från dessa träffar.

- Vår bestämda uppfattning är att samtalen med biskopsmöte och styrgruppen gällde hela det musikaliska arbetet med handboken. Våra organisationer har på inget sätt ställt oss bakom en uppdelning i olika grupper där vissa enbart skulle arbeta med ”serie A” och andra med ”serie B-E”. Ett sådant arbetssätt är tvärsom inte alls förenligt med våra tidigare samtal. Särskilt märkligt vore att utesluta Föreningen Sveriges Tonsättare från arbete med nyskapad musik, själva poängen med denna organisation är ju att arbeta med sådana frågor. Däremot anser vi arbetet med nyare musik som från början så problematiskt att om den kommande

handboken ska normera andra serier än "serie A" bör hela detta arbete ses över från grunden och eventuellt ske i en senare fas av handboksrevisionen. Vi påminner särskilt om vår uppfattning att arbeta med nya genrer och uttryckssätt måste ske i nära samband med företrädare för sådan musik utanför kyrkan. Alternativet är att Svenska kyrkan (förgäves) försöker normera upp till 30 år gammal musik som saknar levande kontakt med musiklivet utanför en snävare inre krets. Eftersom den nya musiken i handboken är en så viktig fråga för framtiden, kommer både vi som organisationer och våra medlemmar att i samband med kommande remissomgång behöva protestera och väcka opinion mot en lika ovarsam behandling av kyrkans nyskapande musikfält som den vilken utgjordes av KHF 2012.

- Kommunikationen mellan olika grupper inom handboksprojektet har vad musiken gäller varit misslyckad. Vi noterar tacksamt att Henrik Tobin nu knutits till handläggningsgruppen och utgår från att han blir huvudsaklig förbindelselänk mellan styrgruppen och musikkommittén. Ordningen att information ska föras runt av handläggare som saknar egen kvalificerad kompetens på musikområdet har visat sig vara direkt kontraproduktiv och har väckt oändliga missförstånd, frustration och irritation (mötet den 13 mars ställde detta problem på sin spets i flera avseenden). Föredragningar, extern kommunikation och handläggning kan inte ske utan Henriks kunskaper, i samråd med musikkommittén.
- På samma sätt som kommunikation kring musikfrågorna måste utgå från egen kunskap bör även behandlingen av alla inkomna remisser och sakkunnigutlåtanden göra det. Sättet de tidigare remissvaren har använts i den senaste fasen av revisionen visar att detta inte varit fallet, med allvarliga problem som följd. Dessa hade vi gärna kunnat redovisa vid seminariet den 13 mars om vi hade fått komma till tals och presentera våra bedömningar. Vi uppmanar även styrgruppen att ta del av prof. Folke Bohlins nya utlåtande över arbetet. Om än i kortfattad form, kan Bohlin tydligt och klart visa att väsentliga delar av arbetet behöver tänkas igenom från grunden.
- Arbetet behöver till skillnad från tidigare arbetsmodell anta musikaliska principer som konkretiserar hela revisionens mer övergripande principer (om vilket vi också var överens med biskoparna i höstas, se refererad passage ovan). Dessa principer besvarar med musikens egen terminologi och begreppsapparat frågor om hur musiken bör se ut för att fullgöra handboksarbetets övergripande mål. Begrepp som "kvalitetssäkring" av musik saknar helt trovärdighet till den dag då arbetet med musiken har identifierbara mål som standard för vad kvalitet innebär i detta sammanhang. Vid mötet den 13 mars presenterades något som kallades principer men dessa var inte adekvat formulerade och redan av själva presentationen framkom att de skapats e f t e r att den nuvarande revisionen slutförts.
- Institutionen för musikvetenskap, Uppsala universitet, har på uppmaning av kyrkohandboksarbetets handläggare i januari presenterat ett dokument som identifierar fem separata områden inom arbetet med den historiska musiken där sakkunnigt grundarbete är av nöden. Dessa principer hade utgjort en bra grund för samtal vid vårt senaste möte där vi som representanter dock inte fick se varken detta dokument eller det material som nu föreligger. I en första fas behöver kommittén med hjälp av andra externa experter metodiskt

arbeta igenom dessa fem områden. Först därefter är det möjligt att diskutera vad av föreliggande material som är relevant och vilket ytterligare arbete som måste beställas fram.

- Inför kommande arbetsmöten i musikkommittén skickas dagordning ut på förhand och godkänns av berörda parter. Allt material som ska diskuteras konkret skickas ut på förhand och i god tid så att varje deltagare har möjlighet att i förväg arbeta igenom materialet på egen hand (och eventuellt konsultera annan expertis eller sina nätverk, organisationer, församlingar etc.). Detta är en förutsättning för att inte förlora ytterligare tid på missuppfattningar och bristfällig information.
- Musikvetenskapliga institutionen har tidigare på anmodan tillsänt handläggarna en lista över experter inom områdena historisk musik och gregorianik. Kommittén bör inför varje arbetspass ha möjlighet att inbjuda denna typ av sakkunniga som föredragande eller för att närvara vid diskussionerna. Idealiskt sett finns många av dessa angivna personer kontinuerligt närvarande i projektet för insyn och får därför material tillsänt sig.
- Vissa delar av musikärbetet kan inte påbörjas förrän de litterära och teologiska kommittéerna inlett sitt arbete, och måste göras i nära samråd med dessa. Kommunikationen mellan dessa i konkreta sakfrågor måste kunna ske direkt mellan arbetsgrupperna, informationsflödet kan inte exkluderas till enbart handläggare. Ett konkret samråd med åtminstone den litterära kommittén framstår som helt nödvändigt.

Dessa grundläggande principer bedömer vi som sagt vara absolut nödvändiga för fortsatt arbete. Vi emotser tacksamt svar till någon av nedanstående kontaktpersoner på frågan huruvida dessa principer kan garanteras från styrgruppens sida.

Domkyrkoorganisternas förening genom Mattias Wager

mattias.wager@svenskakyrkan.se

Föreningen svenska tonsättare genom Johan-Magnus Sjöberg

johanmagnussjoberg@compaqnet.se

Kyrkomusikernas riksförbund genom Ingela Sjögren

ingela.sjogren@kmr.se

Kungl. musikaliska akademien genom Mattias Lundberg

mattias.lundberg@musik.uu.se

Sveriges kyrkosångsförbund genom Marie Englund-Hyllstam

marie.englundhyllstam@satilapastorat.se